

מסורת הש"ס

השולח פרק רביעי גיטין

מב.

עין משפט
נר מצוה

צד א ב מ"י פ"ז מהל'
עבדים הלכ' ד סמג
עשין פ"ז טור ש"ע י"ד ס'
רס"ט פ"ז ס':
צד ג ד מ"י פ"ז מהל' ג
טו"ש"ע ש"ס ספיק' נט:
צד ה מ"י פ"ד מהל'
חובל ומזיק הלכ' יב
סמג עשין א טו"ש"ע ח"מ
ס' תכד ספיק' ד וטו"ש"ע
י"ד ס' רס"ט ספיק' סג:
צד ו מ"י פ"ח מהל' מקי
מזמן הלכ' ד סמג
עשין פ"ז טו"ש"ע י"ד ס'
רס"ט ספיק' סג:

מוסף תוספות

א. (דאל"ה) אדמפליג
בין אמר כולו לחיוב דאמר
חצי חצי לפיכך הכל בחצי
חצי בין היבא שפירש חצי
אחר בין היבא שלא שפירש.
מ"ס ה"ל"ש. ב. דאפי' נותן
שפירש דשני חצאין נתן
לשניהם לא קנו. מ"ס
ה"ל"ש. ג. שאם נתן
המחצית לזה ואחר זמן
נתן לה מחצית אחרת לזה
דאין לא קנו. ר"ן.
ד. וקיל' דאפי' כ' כל
נכסיו לעבדו ושירי קרקע
כל שנה, אף עצמו לא קנה,
כ"ש הכא. רש"י. ה. ואי
אתי ראשון דוכה בהם
ומקנה אותם לשני קנה
שני. מ"ס ה"ל"ש. ו. אפי' ג
כעוד שלא כפ' אותו לא קנה.
מ"ס ה"ל"ש. ז. עי' מ"ס
ה"ל"ש שמתקן שטת רש"י.
ח. דכשם שאין שתי
נשים מתגרשות בבת אחד,
ה"נ שני עבדים אינן יוצאין
אחד. רש"י. ט. כיון
דקתני עובד את רבו
יום אחד ואת עצמו יום
אחר. רש"י. י. כיון
שכופין את רבו, אפי'
בעד שלא כפ' אותו אינו
עובדו. רש"י. יא. ואת'
למשנה ראשונה מאי הוהו
הוה. מ"ס ה"ל"ש.
יב. דלא מפקדא אפריה
ורביה. ר"ן. יג. בתר
דשחרר חבירה לפלגא.
מ"ס ה"ל"ש.

פסקי ר"ד

דברי הכל אף בשטר קנה
שכל אחד משחרר כל
חלקו ולא שייך בו כלום
ולא דמי למשחרר חצי
עבדו. ואין שני עבדים
משחררים בשטר א' כמו
שאין שתי נשים מתגרשות
בבת א'.

בעבד של שני שותפין ודברי הכל. וא"ת והא' לר' אליעזר
דבפ' החובל (ב"ק דף טז.) אינו יכול לשחרר חלקו כמו
שאינו יואל צנן ועין דבעינן עבדו המיוחד לו ומוקי' ההם אליבדיה
הא' דלמך אממר איש ואשה שמכרו צנכסי מלוג לא עשו ולא
כלום וקאמר ההם חזיו עבד וחזיו
בן חורין וכן עבד של שני שותפין
א"י (פ"י אליבדיה דר"א) אין יואל צנכסי
אצריס וי"ל דשותפין דהתם היינו
לזה גוף ולזה פירות כמו מוכר עבדו
לאחר ופסק עמו ע"מ שימשנו ל'
יוס דהוי דומיא דאיש ואשה אצל כשיש
לו גוף ופירות יכול לשחרר חזיו והא'
דקאמר ההם חזיו עבד וחזיו בן חורין
היינו למשנה אחרונה וא"ת והא'
אממר גופיה איש ליה לעיל לכל
לישא דמפקר עבדו יש לו מקנה
בשטר וי"ל דשטר ודאי מפקיע האיסור
כדאמרין לעיל מה אשה איסורא
ולא ממונא: **הא' דאמר חצי חצי.**
פ"י בקונטרס שכתב בשטר אחד חצי
נכסי' לך וכן בשני לחצו ואפי' מסר
צבת אחת לא קנו דלמלא חצי פלגא
הוא דכנת למריהו ואיכא שיעור
וקשה לרבינו שמואל דהא מדקאמר
כל נכסי משמע שמפרש בשטר
שחזיו שנתן לזה לא נתן לזה אלא
הכל נתן לשניהם ועוד מדמפלג בין
אמר כולו לאמר חצי משמע דוקא
אמר כולו חצי חצי אפי' פירש
שלא חצי אחד נתן לשניהם אלא חצי
אפי' לא קנו^א ונראה לרבינו שמואל^ב
דרבה לטעמיה דאית ליה צפ' שני
דקידושין (דף טז.) וצמי שהולאחו
(עירובין ג.) כל שאין צוה אחר זה
אפי' צבת אחת אינו וצוה אחר זה
לא קנה^ג כיון דשייר^ד ולא דמי לשחרר
חזיו ומכר חזיו דהתם הוי צוה אחר
זה אס' מכר חזיו מחילה וקצת קשה
לפירושו דאס' כן כי אמר כולו נמי
לא ליקני צבת אחת כיון דצוה אחר
זה שני לא קני כמו במקדש שתי
אחיות דלינן מקודשות כיון דצוה אחר
זה לא תפסי קדושין צבתי אלא ודאי
לא שייך כל שאין צוה אחר זה אלא
היכא שהראשון מונע את השני מלחול
כמו צבתי אחיות שמונעים קידושי
הראשונה מלחול קידושי שניה אצל
הכא הא דלא קני שני צוה אחר זה
לאו משום דלא חזי לקנות אלא משום
דכבר נסתלק הנותן ואין לו צדן כלום^ה
מיד דהוא אנוס כל נכסיו לשני וכתב
לכא' נכסי' נתונין לך צמתנה ויחיה לה
צבת אחת דקנו כל הנכסים^ו ואין לדמות
ממון הראוי לחלק ואימיה לחצאין כדאמר
התם חמשה^ז: **מא' איריא חצי אפי'**
בד"ו נמי. הכא ליכא לשנויי תנא
סיפא לגלויי אירשא דפשיטא דבשטר

של שני שותפין. דכיון דאין לו צו אלא חזיו אפי' רצנן מודו דקנה
כי שחרריה לפלגיה דהא לא שייך מידי והוי כאשה דנפקא מיניה
לגמרי: **מחלוקת.** דרבי ורבנן: **והניח חזיו.** דבעינן דניפוק כוליה
מיניה כי אשה: **אבל שיהיה חזיו.** ומכר מחילה חזיו או צבת אחת:
הכותב נכסיו לשני עבדיו. שכתב
שני שטרות כל נכסיו לזה וכל נכסיו
לזה ויחיה לשניהם אחד צבת אחת
לשניהם דפלגי דלא קדם אחד לחצירו:
והן משחררין זה את זה. לפי שכל
אחד זכה בחזיו חצירו: **הא' דאמר**
כולו. קמיימא כגון שכתב שני
שטרות כדפרישית וכל אחד כתב
כל נכסיו לפלוני עבדי ומודו רצנן
דכיון דזיכה לזה צבת אחת ונפקי
כולוהו מיניה קנו. ובתרימא דלמך
חזי חזי בשטר האחד כתב חזי נכסי'
לך וכן בשני לחצירו לפיכך לא קנו
דהוי ליה בכל אחד שחרר חזיו
והניח חזיו. ולא מיבעיש כתב ומסר
לזה והדר מסר לזה דלא קנו דכי
מסר לקמא שייך פלגיה ולא קנה
וכן לשני אלא אפילו מסר לשניהם
כאחת לא קנו דכיון דחזי נכסי' כתב
בכל חד דלמא חד פלגא כתב לתריהו
ואיכא שיעור: **מדקני סיפא.** דבדרימא:
ואם אמר חזי חזי לא קנו. וסלקא
דעתין דהכי קאמר ואם אמר חזי
חזי נמי לא קנו: **מכלל דרישא דאמר**
כולו. ואפי' לא קנו: **בשטר אחד.**
לא קנה כגון כל נכסי' לפלוני ופלוני
עבדי דכתיב^א לה ולא לה ולא צרתה
אין שתי נשים מתגרשות בגט אחד
ואין שני עבדים משתחררים בגט
אחד: **מאי איריא.** דפריש סיפא
לרישא דאמר חזי חזי כדאמרין: **ה"ק.**
כלומר לאו פרושי מפרשי: **אף בשני**
שטרות נמי לא קנו. משום דשייר:
כאן צבת אחת. ותריהו דאמר
כולו והא' דקתני קנו שמסר שני
השטרות צבת אחת והא' דתני לא קנו
צוה אחר זה: **דרשנין מעיקרא.**
בגנן לישני כוליה: **דקרי לפו עבדי.**
בשטר גופיה דקתני כל נכסי' לפלוני
ופלוני עבדי שמע מינה לא שחרריהו
לזידיה וטועה דסבר יכול הוא לתת
להם שאר נכסים בלא שחרור: **שייר**
קרקע כל שהוא. דכתב חוץ מן
הקרקע כל שהוא: **לא יא' בן חורין.**
דלא ידעינן הי קרקע שייך ויכלל כל
שהוא אמרי' האי שייך וכיון דקרקעות
לא קנה לגופיה נמי לא קנה דלא
פלגינן דיבורא הואיל וצוה דיבורא
אקני ליה גופיה ונכסים ופלגא
דיבורא לא איתקיים אידך פלגא נמי
לא מיקיים: **ור"ם.** סבר פלגינן
הואיל והזכיר קרקע בשורא קרקעות
הוא דלא קנה אצל הוא עצמו דליכא
לספוקי בשורא קנה: **חזן מאחד**
שורא אמרינן היינו איהו דשייכיה ולידיה לא חשיב ליה אלא
אחד מרצוא: **נגחו שור.** אמתני' קאי מי שחזיו עבד כו'^א
ומימרא בעלמא הוא: **יוס של רבו לרבו.** אס' ציוס של רבו
נגחו וחבל צו פחת דמיו לרבו. שור משלם נזק דהיינו פחת דמים:
איסורא לא קאמרינן. דמיהו לחצאין אצל כל זכית ממון כי היכי
דמללכתו תלויה בימים כן כל שצח ממון: **המים.** בשור המועד
קאי דגבי עבד נותן שלשים כסף דהיינו קנס דאפילו אינו שור
דינר נותן שלשים סלע וגבי בן חורין נותן כופר דהיינו דמי השחרור:
וחזי

(א) לקמן פ"ג (ב) ופי' מ"ס
בסבות לא: ד"ה א"כ,
(ג) צ"כ קמט: פהא פ"ב
מ"ח לעיל ח" (ד) ג"ר רש"י
דאמר חזי הא. (ה) ז"ל
דנתימא. (ו) דברים כה,
(ז) ולעיל מ"א. (ח) ז"ל
דמוקי.
(ט) מהרש"ל. (י) ופי' ע'
מ"ס וצחסי ד"ה דכירי.

מוסף רש"י

קנו ומשחררין זה את
זה. קנו כל הנכסים ומלא
כל אחד חזיו בן חורין וחזיו
עבד לחצירו ומשחררין זה
את זה חתימין (דקדושין
טז.) **הכותב כל נכסיו**
לעבדו. כגון כל נכסי'
נתונין לך, יצא לחירות.
שלא הוא בכלל נכסים
וכל שאר נכסים נמי קנה
(דערל ח.). שייך קרקע
כל שחזא. קרקע לאו
דוקא כדאמר צ"כ צ"כ
מי שמת (שם). לא יצא
לחירות. דכשלא רישא
דלא גלי דעמיה דמת
לשורא לא אמרינן דשייר,
אבל הכא דמתא לשורא
אמרינן לזידיה נמי שייך
וי אמר כל נכסי' לך אשאר
נכסים קאמר ולחזיו ליה
קמתי ולא שחרריה
דלא אמר ליה עצמן
ונכסי' (שם) וא': דכשכתב
הוקם לתקועות דמתא
והמתלמא, והאי קרקע
כל שהוא איכא למימר
שעל העבד הוא אומר
ומלא שאלו בן חורין וגם
הנכסים לא קנה. והאי
אס' אמר חזן חזן מנכסיו
כל שהוא. כדמפרש ר"א
לקמיה ששעל המטלטלין
שייר אצל העבד, דלמלא
האי עבד חזן המטלטלין
ששייר. דשעל המטלטלין,
אצל אס' אמר כל נכסי'
נתונין לך חזן מעשה
פלגיו. הרי הוא בן חורין.
שהעבד אינו בכלל אוחז
שני שפירש (רשב"ם ב"ב
קמט.). **לעולם הוא בן**
חורין. אס' שייך קרקע
כל שהוא. דשייר קרקע
ולא עבד (שם) דמאי דגלי
גלי ומאי דלא גלי לא גלי
(דערל ט.). עד שיאמר
כו' חזן מאחד מרצוא.
עד שיאמר סתם חזן
מדבר מעט ולא יפרש מה
הוא משייר. דהתם אמרינן
דאמר מייבא דקאמר
דהיינו עבד ואיך לא חשיב
ליה אלא כחזן מרצוא
נכסים, אפי' דהוי טפי
(שם) שהאזן אחד מרצוא
עבד קאי ואינו משחרר,
דוק כבוד כתב לעבדו
ק' ומי' לא קנה כלום
(ב"ב שם).